

II

(Akty przyjęte na mocy Traktatów WE/Euratom, których publikacja nie jest obowiązkowa)

DECYZJE

KOMISJA

DECYZJA KOMISJI

z dnia 10 grudnia 2008 r.

w sprawie pomocy państwa C 52/06 (ex NN 73/06, ex N 340/06) częściowo wdrożonej przez Polskę na rzecz Odlewni Żeliwa „Śrem” S.A.

(notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7049)

(Jedynie tekst w języku polskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2009/523/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

(1) W dniu 1 czerwca 2006 r. polskie władze zgłosiły pomoc restrukturyzacyjną na rzecz Odlewni Żeliwa „Śrem” (zwanej dalej „Odlewnią Śrem”), głównie w formie rozłożenia na raty zobowiązań publicznoprawnych. Ustalono, że niektóre środki pomocy zostały przyznane po przystąpieniu bez zgody Komisji. Zostały one zatem uznane za pomoc niezgodną z prawem.

(2) Pismem z dnia 6 grudnia 2006 r. Komisja poinformowała Polskę o podjęciu decyzji w sprawie wszczęcia postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE w odniesieniu do środków pomocy.

(3) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag w sprawie proponowanego środka pomocy.

(4) W dniu 31 stycznia 2007 r. polskie władze przedstawiły swoje uwagi w związku z wszczęciem postępowania wyjaśniającego. Nie otrzymano żadnych uwag od stron trzecich.

(5) W dniu 15 kwietnia 2008 r. Komisja zwróciła się do polskich władz z wnioskiem o udzielenie informacji uzupełniających.

(6) W dniu 30 kwietnia 2008 r. polskie władze udzieliły odpowiedzi, informując Komisję o wycofaniu się z planowanych środków pomocy. Komisja nie mogła jednak potraktować tego jako wycofania na mocy art. 8 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/99⁽¹⁾, ponieważ wcześniejsze odroczenie spłaty długu miało faktyczny wpływ na beneficjenta, dając przedsiębiorstwu beneficjenta wyraźną przewagę nad innymi przedsiębiorstwami, które terminowo uiszczają należności publicznoprawne.

⁽¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

II. OPIS BENEFICJENTA I RESTRUKTURYZACJI

Beneficjent

- (7) Odlewnia Śrem rozpoczęła swoją działalność produkcyjną w 1968 r. Spółka wytwarza przede wszystkim odlewy żeliwne dla przemysłu stoczniowego. W 1999 r. rozpoczęto proces prywatyzacji spółki. Skarb Państwa sprzedał wtedy 85 % akcji, których nabywcami byli CENTROZAP (44,9 %), BANK PEKAO (25,1 %) oraz pracownicy (15 %). Jedną z przyczyn pogorszenia sytuacji beneficjenta były problemy finansowe głównego akcjonariusza CENTROZAP, który w pewnym momencie posiadał 71,4 % akcji Odlewni Śrem. Obecnie właścicielem Odlewni Śrem jest przedsiębiorstwo PIOMA-ODLEWNIA, posiadające 85,1 % akcji. Zgodnie z danymi władz polskich Odlewnia Śrem posiada 6–8 % udziału w polskim rynku odlewów żeliwnych. Spółka ma swoją siedzibę w regionie kwalifikującym się do otrzymania pomocy regionalnej zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE.

Procedura krajowa

- (8) Proces restrukturyzacji Odlewni Śrem rozpoczął się w 2003 r. Pierwszy plan restrukturyzacji został opracowany i zatwierdzony przez Prezesa Agencji Rozwoju Przemysłu (ARP) w 2004 r.
- (9) Jak wynika z informacji przekazanych przez władze polskie, Odlewnia Śrem chciała skorzystać z możliwości wynikających ze zmienionej ustawy z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy, przewidującej szersze możliwości umarzania zobowiązań publicznoprawnych (rozdział 5a), ale nakładającej dodatkowe wymagania na spółkę, takie jak uzgodnienie i przeniesienie na niezależnego Operatora własności części majątku. Funkcję Operatora może pełnić jedynie spółka ze stuprocentowym udziałem ARP lub Skarbu Państwa. Wpływy ze sprzedaży majątku przez Operatora miały pokryć co najmniej część zobowiązań publicznoprawnych restrukturyzowanego przedsiębiorstwa, pozostałe zobowiązania miały zostać umorzone po zakończeniu procesu restrukturyzacji. Termin zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego na mocy rozdziału 5a ustawy upłynął dnia 19 marca 2006 r. i nie została przeprowadzona sprzedaż majątku przez Operatora. Mimo tego w dniu 27 czerwca 2006 r. prezes ARP wydał decyzję o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego spółki, wskazując, że Odlewnia odzyskała rentowność i do pełnego zakończenia restrukturyzacji potrzebna jest jedynie zgoda Komisji na rozłożenie zobowiązań publicznoprawnych na raty. W związku z niepomyślnym zakończeniem postępowania na podstawie rozdziału 5a, spółka wystąpiła do pięciu wierzycieli publicznoprawnych o wyrażenie zgody na odroczenie spłaty zobowiązań w oparciu o powszechniej stosowane przepisy prawa podatkowego, co jest dla nich mniej korzystne niż rozwiązania prawne przewidziane w rozdziale 5a.

Restrukturyzacja

- (10) Według władz polskich koszty restrukturyzacji wynoszą 43,6 miliona PLN. Koszty restrukturyzacji finansowej

stanowią około 75 % łącznych kosztów restrukturyzacji, pozostałą kwotę stanowią głównie wydatki związane z modernizacją infrastruktury spółki.

- (11) Plan restrukturyzacji obejmuje, po pierwsze, modernizację zakładu produkcyjnego i inwestycje służące poprawie jakości zarządzania firmą (np. wdrożenie systemu komputerowego SAP R/3 jako głównego narzędzia informatycznego w Odlewni Śrem).
- (12) Po drugie, restrukturyzacja w znacznej części polega na restrukturyzacji finansowej, tj. głównie na rozkładaniu na raty i umarzaniu zobowiązań publicznoprawnych. Ponadto w ramach ugody restrukturyzacyjnej z wierzycielami, zawartej w dniu 17 maja 2005 r., uzgodniono częściowe umorzenie zobowiązań cywilnoprawnych na kwotę 1,4 miliona PLN.
- (13) Po trzecie, spółka zmniejszyła liczbę pracowników z 1 776 w 2002 r. do 1 457 w 2005 r. i nie planowała dalszej restrukturyzacji zatrudnienia. Strona polska twierdziła jednak, że okresowe zawieszenie stosowania postanowień Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy (ZUZP) stanowi obniżenie kosztów świadczeń pracowniczych, ponieważ spółka podlegała tymczasowemu zwolnieniu z płacenia składek na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.
- (14) Restrukturyzacja majątku polegała na dzierżawie aktywów nieprodukcyjnych, takich jak hotel (Ośrodek Wypoczynkowy w Ostrowiecznie) oraz innych obiektów, za łączną kwotę 0,4 miliona PLN. Dodatkowo przewiduje się sprzedaż składników majątku na kwotę około 2,6 miliona PLN, która nie została jeszcze sfinalizowana.
- (15) Zanim Komisja wszczęła postępowanie na mocy art. 88 ust. 2 Traktatu WE, została poinformowana, że od 2003 r. spółka stara się znaleźć nowego inwestora, a władze polskie podkreślały znaczenie prywatyzacji spółki dla jej długoterminowej rentowności. Strona polska poinformowała Komisję, że ten cel został osiągnięty, ponieważ 85,1 % akcji w spółce sprzedano prywatnemu przedsiębiorstwu PIOMA-ODLEWNIA.
- (16) Odlewnia Śrem ograniczyła moc produkcyjną z 57 000 ton do 55 000 ton odlewów żeliwnych rocznie i nie przewiduje dalszego ograniczania mocy produkcyjnej, twierdząc, że redukcja taka stanowiłaby zagrożenie dla rentowności spółki. Władze polskie zaproponowały dwa alternatywne środki wyrównawcze. Po pierwsze, przedsiębiorstwo obniżyło o 50 % produkcję odlewów żeliwnych do armatury przemysłowej (z ok. 11 000 ton do 5 500 ton). Po drugie, Polska informuje, że Odlewnia zaprzestaje produkcji odlewów żeliwnych do elektrowni wiatrowych.

III. DECYZJA O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA NA MOCY ART. 88 UST. 2 TRAKTATU WE

- (17) Komisja postanowiła wszcząć formalne postępowanie wyjaśniające, ponieważ miała wątpliwości co do tego, czy pomoc restrukturyzacyjna była zgodna ze wspólnym rynkiem. Wątpliwości opierały się na czterech przesłankach.
- (18) Po pierwsze, Komisja miała wątpliwości, czy Odlewnia Śrem mogła zostać uznana za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽¹⁾ (dalej zwanych „wytycznymi z 2004 r.”) i w związku z tym czy kwalifikuje się do otrzymania pomocy na restrukturyzację, ponieważ w 2005 r. Odlewnia Śrem odnotowała zysk netto w wysokości 3,9 miliona PLN.
- (19) Po drugie, Komisja miała wątpliwości co do tego, czy plan restrukturyzacji był w stanie przywrócić beneficjentowi długoterminową rentowność, ponieważ zdawał się koncentrować na obsłudze zadłużenia i pokryciu kosztów operacyjnych, a przedsiębiorstwo zdawało się usilnie poszukiwać prywatnego inwestora.
- (20) Po trzecie, Komisja miała wątpliwości co do tego, czy pomoc została ograniczona do niezbędnego minimum oraz czy wkład własny był znaczny i możliwie jak najwyższy, zwłaszcza iż polskie władze nie przedstawiły żadnych skonkretyzowanych planów prywatyzacji, w których wkład własny byłby znacznie zwiększony.

- (21) Wreszcie, Komisja miała wątpliwości co do środków wyrównawczych, ponieważ Polska nie wykazała, że ograniczenie produkcji, o którym mowa w motywie 16, faktycznie stanowiło środek wyrównawczy, a nie było po prostu spowodowane przyczynami zewnętrznymi, takimi jak spadek popytu czy brak możliwości konkurencji na obsługiwanych przez spółkę rynkach.

IV. UWAGI STRON

- (22) Komisja otrzymała jedynie uwagi od Polski.

Uwagi polskich władz

Zmiany w zakresie środków pomocy państwa

- (23) Polskie władze zasygnalizowały Komisji pewne zmiany w zakresie pomocy przyznanej po przystąpieniu, która powinna obecnie wynosić 24,2 miliona PLN. Poniższa tabela przedstawia syntetyczne zestawienie pomocy państwa na restrukturyzację, udzielonej i planowanej na rzecz Odlewni Śrem zgodnie z informacjami przekazanymi przez polskie władze w ramach uwag w związku ze wszczęciem postępowania wyjaśniającego.
- (24) Całkowita wartość nominalna pomocy państwa wynosi 43,6 miliona PLN. Środki te obejmują gwarancję rządową, pożyczkę na warunkach preferencyjnych, dotacje bezpośrednie, odroczenia płatności oraz umorzenia zobowiązań publicznoprawnych. Szczegółowy opis środków pomocy państwa znajduje się w poniższej tabeli (elementy pomocy zgodnie z informacjami przekazanymi przez polskie władze).

Tabela 1

Udzielona pomoc państwa

A	B	C	D	E	F
Nr	Domniemana data umowy lub przyjęcia decyzji	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN)
Pomoc państwa udzielona przed przystąpieniem, która nie ma zastosowania po przystąpieniu					
1	19.3.2004	Burmistrz Śremu	Umorzenie zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości (z odsetkami) za okres 1.3.2002 r. – 30.6.2002 r.	738 748,02	738 748,02
2	19.3.2004	Burmistrz Śremu	Umorzenie zaległości podatkowych	500 000,00	500 000,00
3	23.4.2004	ARP	Pożyczka	4 000 000,00	4 000 000,00
4	28.4.2004	ARP	Gwarancja kredytowa	14 000 000,00	14 000 000,00
5	30.4.2004	Burmistrz Śremu	Umorzenie odsetek od zaległości podatkowych	200 353,90	200 353,90
Razem				19 439 101,92	19 439 101,92

⁽¹⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

A	B	C	D	E	F
Nr	Domniemana data umowy lub przyjęcia decyzji	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN)
Pomoc państwa udzielona po przystąpieniu					
6	20.5.2004	Ministerstwo Nauki i Informatyzacji	Dotacja	435 000,00	352 350,00
7	9.5.2005	ZUS	Rozłożenie na raty należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (z odsetkami)	5 385 415,31	134 585,81
8	17.10.2005	Urząd Wojewódzki	Odroczenie terminu zapłaty	855 438,78	105 369,44
9	II kwartał 2007 r.	Urząd Wojewódzki	Rozłożenie na raty opłat środowiskowych wymagalnych do dnia 30.6.2003 r.	1 272 657,45	247 003,92
10	II kwartał 2007 r.	Urząd Wojewódzki	Rozłożenie na raty spłaty odsetek od opłat środowiskowych (dot. pozycji powyżej)	692 185,03	126 365,78
11	II kwartał 2007 r.	Urząd Wojewódzki	Rozłożenie na raty opłat środowiskowych wymagalnych do dnia 30.6.2003 r.	422 946,34	51 018,68
12	II kwartał 2007 r.	Urząd Wojewódzki	Rozłożenie na raty spłaty odsetek od opłat środowiskowych (dot. pozycji powyżej)	274 950,10	33 167,04
13	II kwartał 2007 r.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) (PFRON)	Rozłożenie na raty wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) należnych do 30.6.2003 r.	803 221,50	148 274,11
14	II kwartał 2007 r.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) (PFRON)	Umorzenie odsetek od składek na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) należnych do 30.6.2003 r.	421 085,20	421 085,20
15	II kwartał 2007 r.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) (PFRON)	Rozłożenie wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) za okres od lipca 2003 r. do stycznia 2004 r. na 20 rat płatnych co kwartał	479 156,60	155 721,64

A	B	C	D	E	F
Nr	Domniemana data umowy lub przyjęcia decyzji	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN)
16	II kwartał 2007 r.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) (PFRON)	Umorzenie odsetek od składek na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) za okres od lipca 2003 r. do stycznia 2004 r.	38 392,87	38 392,87
17	II kwartał 2007 r.	Starostwo powiatowe	Rozłożenie na raty opłat za prawo wieczystego użytkowania gruntów za okres do 30.6.2003 r.	263 496,00	34 701,67
18	II kwartał 2007 r.	Starostwo powiatowe	Umorzenie odsetek od opłat za prawo wieczystego użytkowania gruntów za okres do 30.6.2003 r. (dot. pozycji powyżej)	137 890,00	18 159,78
19	II kwartał 2007 r.	ZUS	Rozłożenie na raty składek na ubezpieczenie społeczne za okres do 30.6.2003 r.	4 077 498,51	46 619,38
20	II kwartał 2007 r.	ZUS	Rozłożenie na raty płatności odsetek od składek na ubezpieczenie społeczne za okres do 30.6.2003 r. (dot. pozycji powyżej)	2 306 780,00	26 341,18
21	II kwartał 2007 r.	ZUS	Rozłożenie na raty składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wymagalnych do 30.6.2003 r.	1 275 873,09	28 618,42
22	II kwartał 2007 r.	ZUS	Rozłożenie na raty płatności odsetek od składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dot. pozycji powyżej)	727 023,00	16 296,744
23	II kwartał 2007 r.	ZUS	Rozłożenie na raty składek na ubezpieczenie społeczne za okres do 30.6.2003 r.	2 085 480,55	29 309,94

A	B	C	D	E	F
Nr	Domniemana data umowy lub przyjęcia decyzji	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Wartość nominalna (w PLN)	Kwota pomocy (w PLN)
24	II kwartał 2007 r.	ZUS	Rozłożenie na raty płatności odsetek od składek na ubezpieczenie społeczne za okres do 30.6.2003 r. (dot. pozycji powyżej)	1 100 260,00	15 463,36
25	II kwartał 2007 r.	ZUS	Umorzenie kosztów egzekucyjnych z tytułu zaległości w opłaceniu składek na ubezpieczenie społeczne za okres do 30.6.2003 r.	641 593,80	641 593,80
26	II kwartał 2007 r.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOSiGW)	Dotacja	470 000,00	470 000,00
Pomoc państwa udzielona po przystąpieniu				24 166 344,12	3 140 438,76
Całkowita wartość przyznanej i planowanej pomocy państwa				43 605 446,04	22 579 540,68

Pozostałe kwestie podniesione przez Polskę w uwagach dotyczących wszczęcia postępowania wyjaśniającego

- (25) Po pierwsze, jeżeli chodzi o rentowność spółki, polskie władze twierdziły, że restrukturyzacja zakończyła się sukcesem, ponieważ Odlewnia Śrem znalazła prywatnego inwestora strategicznego, który wniesie potrzebny kapitał i umożliwi spółce odzyskanie wiarygodności rynkowej.
- (26) Ponadto Polska podkreśliła, że spółka dokonała dywersyfikacji produkcji, koncentrując się na bardziej zaawansowanej produkcji o większej wartości dodanej. Przystawienie się na produkcję odlewów żeliwnych o wadze powyżej 300 kg okazało się dobrym posunięciem, ponieważ wielu konkurentów zaprzestało produkcji w tym segmencie rynku, dając Odlewni Śrem sposobność do rozpoczęcia działalności w tym segmencie.
- (27) Polskie władze potwierdziły, że spółka nie ma już problemów z płynnością i że wszystkie bieżące zobowiązania przedsiębiorstwa są spłacane w terminie.
- (28) Po drugie, strona polska przedstawiła argumenty przemawiające za tym, że Odlewnia Śrem może zostać uznana za „zagrożone przedsiębiorstwo” w rozumieniu wytycznych z 2004 r. i w związku z tym może kwalifikować się do otrzymania pomocy na restrukturyzację. Polskie władze potwierdziły, że okres restrukturyzacji rozpoczął się w 2003 r., kiedy spółka niewątpliwie była w trudnej sytuacji. Zysk netto w wysokości 3,9 miliona PLN osiągnęty

przez Odlewnię Śrem w 2005 r. można uznać za oznakę odzyskiwania rentowności w ramach procesu restrukturyzacji.

- (29) Po trzecie, strona polska przedstawiła dalsze informacje dotyczące wkładu własnego w całkowity koszt restrukturyzacji.
- (30) Według polskich władz beneficjent wniósł znaczny wkład własny. Podczas gdy koszty restrukturyzacji wynoszą 43,6 miliona PLN, źródła finansowania restrukturyzacji, które kwalifikują się do uznania za wkład własny w restrukturyzację, można wycenić na 23,7 miliona PLN; należą do nich: kapitał wniesiony przez prywatnego inwestora (16 milionów PLN), przychody z przeprowadzonej sprzedaży lub dzierżawy składników majątku (0,4 miliona PLN) oraz okresowe zawieszenie stosowania postanowień Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy (7,3 miliona PLN). Co do tej ostatniej kwestii, władze polskie utrzymują, że stanowi ona obniżenie kosztów świadczeń pracowniczych, ponieważ spółka podlega tymczasowemu zwolnieniu z płacenia składek na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Fundusz jest dobrowolnie tworzony przez Odlewnię Śrem i jej związki zawodowe i nie jest wymagany prawem. Nie dochodzi więc do wykorzystania środków publicznych. Wyjaśniono, że decyzja została podjęta w porozumieniu ze związkami zawodowymi, które zgodziły się poświęcić część świadczeń pracowniczych w celu wsparcia restrukturyzacji. Środek można zatem uznać za wkład własny.

- (31) Polska powtórzyła również swoje stanowisko, zgodnie z którym również pozostałe elementy stanowią wkład własny w koszty restrukturyzacji:
- umorzenie i rozłożenie na raty spłaty zobowiązań cywilnoprawnych w wysokości 2 milionów PLN, na podstawie umowy restrukturyzacyjnej zawartej z wierzycielami spółki,
 - kredyty kupieckie udzielone przez dostawców sprzedających Odlewni Śrem materiały i usługi z dłuższym niż zazwyczaj terminem zapłaty faktur, wycenione przez władze polskie na kwotę 2,5 miliona PLN,
 - należności kontrahentów szacowane na kwotę 9 milionów PLN (realizowane poprzez skrócenie terminów zapłaty należności przez kontrahentów).
- (32) Wreszcie, ze względu na wymóg ograniczenia zakłócania konkurencji, polskie władze broniły się obniżeniem produkcji odlewów żeliwnych do armatury przemysłowej o 50 % (z ok. 11 000 ton do 5 500 ton). Za zasadny środek wyrównawczy należy również uznać zaprzestanie produkcji odlewów żeliwnych dla elektrowni wiatrowych.
- (33) Strona polska argumentuje, że zapotrzebowanie na obydwie gałęzie produkcji w ostatnich latach wzrasta i należy się spodziewać kontynuacji tego trendu. Strona polska podkreśliła również, że Odlewnia Śrem ma możliwości techniczne pozwalające wytwarzać ilości produkowane przed restrukturyzacją spółki, zobowiązała się jednak do ograniczenia produkcji odlewów żeliwnych do armatury przemysłowej oraz do całkowitego zaprzestania produkcji odlewów żeliwnych dla elektrowni wiatrowych. Według polskich władz można zatem uznać te działania za środki wyrównawcze.

OCENA ŚRODKÓW POMOCY

Określenie produktu końcowego Odlewni Śrem

- (34) Komisja musiała sprawdzić, czy produkt końcowy Odlewni Śrem należał do sektora stalowego, ponieważ zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie pomocy na ratowanie i restrukturyzację oraz na zamykanie zakładów sektora stali ⁽¹⁾ „Komisja uznaje, że pomoc na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw sektora stali, zgodnie z definicją podaną w załączniku B do wielosektorowych zasad ramowych, nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem”.
- (35) Załącznik B do Wielosektorowych zasad ramowych dotyczących pomocy regionalnej na rzecz dużych projektów inwestycyjnych ⁽²⁾ (wielosektorowe zasady ramowe), obowiązujących w momencie udzielenia pomocy, zawiera odniesienie do kodu Nomenklatury Scalonej ⁽³⁾ (CN) w stosunku do produktów, które uznaje się za stal. Produkty te są wymienione w dwóch rozdziałach CN, tj. w rozdziale 72, w którym występuje pozycja produktów „żeliwo i stal”, oraz w rozdziale 73, w którym występuje pozycja „artykuły z żeliwa lub stali”.
- (36) Zgodnie z załącznikiem B do wielosektorowych zasad ramowych następujące artykuły z żeliwa i stali uznaje się za stal:
- ścianki szczelne,
 - szyny i podkłady kolejowe,
 - rury, przewody rurowe i profile drażnione, bez szwu,
 - spawane rury i przewody rurowe, których zewnętrzna średnica przekracza 406,4 mm, z żeliwa lub stali.
- (37) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez polskie władze Odlewnia Śrem nie produkuje żadnego z wymienionych wyżej produktów. Ponadto nie produkuje żadnego z produktów wymienionych w rozdziale 72 w pozycji „żeliwo i stal”, lecz wykorzystuje te produkty – np. surówkę – jako materiały do celów własnej produkcji.
- (38) Odlewnia produkuje specjalistyczne, zaawansowane produkty końcowe, które w ramach CN występują pod kodem 7325 w pozycji „pozostałe odlewane artykuły z żeliwa lub stali”, wraz z odpowiednimi podsekcjami, np. 7325 10 „z żeliwa nieciągliwego” i 7325 99 10 „z żeliwa nieciągliwego”.
- (39) Zgodnie z załącznikiem B do wielosektorowych zasad ramowych powyższych artykułów z żeliwa i stali nie uznaje się za stal.
- (40) Podsumowując, należy stwierdzić, że pomoc restrukturyzacyjna na rzecz Odlewni Śrem nie jest *a priori* zabroniona, a zgodność tej pomocy ze wspólnym rynkiem podlega ocenie przez Komisję zgodnie z obowiązującymi wytycznymi z 2004 r.

Kompetencje Komisji

- (41) Ponieważ część wydarzeń związanych z niniejszą sprawą miała miejsce przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, tj. przed dniem 1 maja 2004 r., Komisja musi najpierw ustalić, czy podjęcie działań odnośnie do przedmiotowych środków pomocy leży w jej kompetencjach.
- (42) Środki pomocy, które zostały uruchomione przed przystąpieniem i nie mają zastosowania po przystąpieniu, nie mogą zostać ocenione przez Komisję na mocy tak zwanej procedury w ramach mechanizmu przejściowego, określonej w pkt 3 załącznika IV do Traktatu o przystąpieniu ani na mocy procedur przewidzianych w art. 88 Traktatu WE. Ani Traktat o przystąpieniu, ani Traktat WE nie wymagają od Komisji oceny tych środków pomocy i nie upoważniają jej do ich oceny.

⁽¹⁾ Dz.U. C 70 z 19.3.2002, s. 21.

⁽²⁾ Dz.U. C 70 z 19.3.2002, s. 8.

⁽³⁾ Dz.U. L 279 z 23.10.2001, s. 1.

- (43) Natomiast środki uruchomione po przystąpieniu stanowiłyby nowe środki pomocy i leżałyby w kompetencjach Komisji na mocy procedury ustanowionej w art. 88 Traktatu WE. Aby ocenić moment, w którym dany środek pomocy został uruchomiony, właściwym kryterium jest wiążący prawnie akt, na mocy którego właściwy organ krajowy zobowiązuje się do udzielenia pomocy⁽¹⁾.
- (44) Indywidualne środki pomocy nie mają zastosowania po przystąpieniu, jeżeli dokładny koszt dla państwa był znany w dniu przyznania pomocy.
- (45) Na podstawie informacji przekazanych przez stronę polską Komisja była w stanie ustalić, które środki pomocy zostały udzielone przed przystąpieniem i nie mają zastosowania po przystąpieniu. Zostały one przedstawione w pierwszej części tabeli 1, a ich wysokość została ustalona na 19,4 miliona PLN. Jeżeli chodzi o pozostałe środki, ustalono, że nie zostały one udzielone przed przystąpieniem. W związku z tym środki o wartości 24,2 miliona PLN zostały uznane za środki udzielone po przystąpieniu do UE zgodnie z wyjaśnieniami w motywie 23.

POMOC PAŃSTWA W ROZUMIENIU ART. 87 UST. 1 TRAKTATU WE

- (46) Artykuł 87 ust. 1 Traktatu WE stanowi, że wszelka pomoc udzielana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (47) Zgłoszona gwarancja, pożyczka, dotacje, umorzenia i odroczenia płatności, jak również rozłożenia płatności zobowiązań publicznoprawnych na raty wiążą się z korzystaniem z zasobów państwowych. Poza tym zapewniają one korzyść spółce poprzez ograniczenie ponoszonych przez nią kosztów. Jako przedsiębiorstwo zagrożone Odlewnia nie uzyskałaby takiego finansowania na rynku na podobnych warunkach. Korzyść ta zakłóca zatem konkurencję.
- (48) Skarb Państwa był gotowy zrezygnować z dochodów podatkowych, należnych opłat środowiskowych, a udzielając dotacji i gwarancji – stworzyć przedsiębiorstwu korzystniejsze warunki niż konkurencji. Brak dowodów potwierdzających działanie polskich władz zgodnie z zasadą wierzyciela prywatnego, a istnienie pomocy państwa zostało uznane przez polskie władze w zgłoszeniu przedmiotowej pomocy.
- (49) Beneficjent pomocy działa na rynku odlewów żeliwnych i eksportuje produkowane wyroby do innych państw

członkowskich UE. Spełnione jest zatem kryterium wpływu na handel wewnątrz Wspólnoty.

- (50) Dlatego też środki, które nie zostały przyznane przed przystąpieniem i stanowią nową pomoc, zostały uznane za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE. Polskie władze tego nie kwestionują.

Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem: odstępstwo na mocy art. 87 ust. 3 Traktatu WE

- (51) Wyłączenia przewidziane w art. 87 ust. 2 Traktatu WE nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Jeżeli chodzi o wyłączenia na mocy art. 87 ust. 3 Traktatu WE, ponieważ głównym celem pomocy jest przywrócenie długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa, można zastosować jedynie wyłączenie z tytułu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, zezwalające na przyznanie pomocy państwa na ułatwianie rozwoju niektórych sektorów gospodarki, o ile pomoc ta nie wpływa negatywnie na warunki handlu w stopniu zagrażającym wspólnym interesom.

Obowiązująca podstawa prawna

- (52) Komisja oceniła środki stanowiące nową pomoc oraz cały plan restrukturyzacji zgodnie z obowiązującymi wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw. Obowiązujące obecnie wytyczne z 2004 r. weszły w życie w dniu 10 października 2004 r.
- (53) Jak wskazano w decyzji Komisji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, aby ocenić zgodność nowej pomocy na restrukturyzację ze wspólnym rynkiem, należy spojrzeć na restrukturyzację całościowo. Należy wziąć pod uwagę wszystkie środki pomocy, nie tylko nowo udzieloną pomoc, aby ustalić, czy plan doprowadzi do przywrócenia rentowności, czy pomoc jest ograniczona do niezbędnego minimum, a także wybrać odpowiednie środki wyrównawcze.

Kwalifikowalność przedsiębiorstwa do pomocy

- (54) Ponieważ w 2005 r. Odlewnia Śrem odnotowała zysk netto w wysokości 3,9 miliona PLN, Komisja miała wątpliwości, czy spółka może zostać uznana za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych z 2004 r. i w związku z tym czy kwalifikuje się do otrzymania pomocy na restrukturyzację. Wątpliwości te wynikały przede wszystkim z braku informacji dotyczących początku okresu restrukturyzacji. W związku z tym Komisja nie była w stanie określić, na który dokładny moment powinna zostać przeprowadzona ocena kwalifikowalności Odlewni. Polskie władze wyjaśniły, że okres restrukturyzacji rozpoczął się w 2003 r., a zatem zysk netto odnotowany przez Odlewnię Śrem w 2005 r. należy uznać za oznakę odzyskiwania rentowności w ramach procesu restrukturyzacji.

⁽¹⁾ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji w sprawie T-109/01, *Flewen Compost przeciwko Komisji* [2004] ECR II-127, motyw 74.

(55) Komisja upewniła się, że w początkowym okresie restrukturyzacji w 2003 r. spółka była przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu pkt 9 i kolejnych punktów wytycznych z 2004 r., a zatem kwalifikuje się do otrzymania pomocy na restrukturyzację.

Przywrócenie rentowności

(56) Wytyczne z 2004 r. wskazują, że „plan restrukturyzacji, którego okres trwania musi być możliwie najkrótszy, musi przywrócić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa w rozsądnych ramach czasowych i na podstawie realistycznych założeń co do przyszłych warunków działania. [...] Lepsza rentowność musi wynikać przede wszystkim ze środków wewnętrznych [...]”.

(57) Pierwszym i zasadniczym problemem Odlewni Śrem było jej spore zadłużenie. Komisja zauważa, że restrukturyzacja finansowa została zakończona.

(58) Spółka nie ma już problemów z płynnością i wszystkie bieżące zobowiązania przedsiębiorstwa są spłacane w terminie.

(59) W decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy restrukturyzacja nie polega głównie na restrukturyzacji finansowej i czy aspekty restrukturyzacji przemysłowej nie są wystarczające. W uwagach przedstawionych po zapadnięciu decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego polskie władze przedstawiły wystarczające dowody na to, że modernizacja urządzeń i reorientacja produkcji zostały w wystarczającym stopniu uwzględnione.

(60) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości odnośnie do perspektyw znalezienia prywatnego inwestora. Spółce udało się jednak przekonać prywatne przedsiębiorstwo do zainwestowania w nią, co zwiększyło jej wiarygodność rynkową.

(61) Większość wskaźników analizy finansowej wskazuje na to, że po zrestrukturyzowaniu spółka jest w lepszej sytuacji, ponieważ poprawiły się jej płynność, wypłacalność i rentowność.

(62) Na podstawie tych elementów Komisja stwierdza, że jej wątpliwości co do tego, czy plan doprowadzi do przywrócenia rentowności, zostały rozwiązane.

Unikanie nadmiernego zakłócania konkurencji

(63) Komisja miała wątpliwości co do tego, czy zgłoszona pomoc na restrukturyzację nie zakłóca nadmiernie konkurencji. Polska musiała dowieść, że ograniczenie

produkcji odlewów żeliwnych do armatury przemysłowej o 50 % oraz rezygnacja z produkcji odlewów żeliwnych dla elektrowni wiatrowych stanowią rzeczywiste środki wyrównawcze, a nie są po prostu spowodowane przyczynami zewnętrznymi, takimi jak spadek popytu czy niemożność konkurowania na rynku, a zatem że nie są to działania konieczne dla przywrócenia rentowności.

(64) Jak wykazała strona polska, obydwie gałęzie produkcji dają perspektywy zysku. Strona polska wykazała również, że Odlewnia Śrem posiada możliwości techniczne pozwalające na wytworzenie takiej ilości produktów jak przed restrukturyzacją. Strona polska zobowiązuje się do ograniczenia produkcji odlewów żeliwnych do armatury przemysłowej o 50 % oraz do całkowitego zaprzestania produkcji odlewów żeliwnych dla elektrowni wiatrowych. Komisja jest zatem zdania, że środki te można uznać za środek wyrównawczy, a nie po prostu za działania niezbędne w celu przywrócenia rentowności Odlewni Śrem.

Ograniczenie pomocy do minimum

(65) Polskie władze przedstawiły wiele szczegółowych informacji dotyczących kwot uznanych za wkład własny beneficjenta w koszty restrukturyzacji.

(66) Nie mając obowiązku zajęcia stanowiska co do tego, czy elementy wymienione w motywie 31 można uznać za wkład własny w restrukturyzację, Komisja jest zdania, że środki wymienione w motywie 30 można jednak uznać za wkład własny.

(67) Podsumowując, jeżeli chodzi o źródła finansowania restrukturyzacji, 23,7 miliona PLN można uznać za wkład w restrukturyzację wniesiony z zasobów własnych beneficjenta lub ze środków pochodzących z zewnątrz, ale niestanowiących pomocy państwa. Łączne koszty restrukturyzacji, w tym koszty poniesione przed przystąpieniem, wynoszą 43,6 miliona PLN. Wkład własny Odlewni Śrem stanowi zatem 54 % ogólnych kosztów restrukturyzacji.

(68) Wytyczne z 2004 r. ustalają minimalny poziom wkładu własnego w koszty restrukturyzacji w wysokości 50 %. Komisja stwierdza zatem, że wkład własny jest znaczny, a w świetle przedstawionych informacji pomoc jest ograniczona do niezbędnego minimum.

(69) Ponadto beneficjent pomocy ma swoją siedzibę w Stalowej Woli, która leży w regionie kwalifikującym się do otrzymania pomocy regionalnej zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE. Ten element jest jednoznacznie postrzegany jako dodatkowy czynnik przemawiający za zgodnością pomocy ze wspólnym rynkiem (zob. pkt 56 Wytycznych z 2004 r.).

WNIOSKI*Artykuł 2*

(70) Komisja stwierdza, że Polska udzieliła przedmiotowej pomocy niezgodnie z prawem, z naruszeniem art. 88 ust. 3 Traktatu WE. Komisja stwierdza jednak, że pomoc państwa jest zgodna ze wspólnym rynkiem,

Niniejsza decyzja jest skierowana do Rzeczypospolitej Polskiej.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Sporządzono w Brukseli, dnia 10 grudnia 2008 r.

Artykuł 1

Pomoc państwa udzielona Odlewni Śrem przez Polskę w wysokości do 43,6 miliona PLN jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE.

W imieniu Komisji

Neelie KROES

Członek Komisji
